

Aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
Directie Constitutionele Zaken en
Wetgeving
Afdeling Constitutionele Zaken

Postbus 20011, 2500 EA Den Haag
Nederland

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 2012006350

Onderwerp:

voorstel tot wijziging van de Grondwet

Kralendijk, 29 MEI 2012

Geachte mevrouw B.

Hierbij vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Het openbaar lichaam Bonaire heeft met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot wijziging van de Grondwet (*Kamerstukken II, Vergaderjaar 2011-2012, 33 131, nr.2.*). Een wijziging die is ingegeven door de staatkundige wijzigingen binnen het Koninkrijk per 10 oktober 2010. Voor Bonaire betekende de nieuwe situatie dat het eiland niet langer een eilandgebied binnen het land Nederlandse Antillen is, maar een *ander* openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel. Een positie waarvoor op 10 september 2004 een overgrote meerderheid van onze bevolking bij referendum heeft gekozen.

De voorgestelde wijziging waarbij de openbare lichamen expliciet naast gemeenten en provincies als bestuurlijke eenheid in het Nederlandse staatsbestel in de Grondwet worden verankerd, vormt als het ware het sluitstuk van deze staatkundige hervorming. Deze verankering juicht Bonaire zeer toe en versterkt het vertrouwen dat de Nederlandse Rijksoverheid haar zorgtaak voor de openbare lichamen in het Caribische deel van Nederland daadwerkelijk gestalte wil geven.

Van meet af aan is het duidelijk geweest dat deze zorgtaak niet zou gaan inhouden dat het geheel aan Rijksvoorzieningen in het Europese deel van ons land zou worden overgenomen naar het Caribisch deel van Nederland. De andere omstandigheden in het

Caribisch deel van ons land kunnen immers vragen om andere oplossingen en voorzieningen dan welk in het Europese deel gangbaar zouden kunnen zijn. Daarbij is er nadrukkelijk voor gekozen het voorzieningenniveau in ieder geval op een 'voor Nederland aanvaardbaar niveau' in te richten.

Het openbaar lichaam Bonaire sluit zich nadrukkelijk aan bij de opmerkingen die de Raad van State maakt in haar advies bij het wetsvoorstel. De Raad vindt dat een verbijzondering van artikel 1 van de Grondwet overbodig is. De huidige afspraken over de taakverdeling tussen de bestuursorganen en de inrichting van de rijksvoorzieningen worden afdoende gelegitimeerd door artikel 1 van de Grondwet, waarin immers wordt gesteld dat gelijke gevallen gelijk worden behandeld (het zogenaamde gelijkheidsbeginsel). Het gelijkheidsbeginsel geeft veel ruimte voor differentiatie tussen het Caribische deel van Nederland en het Europese deel van Nederland. Het risico van schending van het gelijkheidsbeginsel is niet groot, als maar voldoende aandacht wordt besteed aan de relevante criteria (o.a. objectieve, redelijke grond, subsidiariteit en proportionaliteit).

Andere omstandigheden maken andere oplossingen mogelijk. Dat betekent niet dat er steeds voor andere oplossingen moet worden gekozen. Nederlanders woonachtig in het Caribisch deel van ons land hebben dezelfde rechten als de Europese landgenoten onder dezelfde omstandigheden.

Met de voorgenomen wijziging van de Grondwet wordt onzer inziens op zijn minst de schijn gewekt dat het gelijkheidsbeginsel ongeacht waar men zich in Nederland bevindt, niet geheel opgaat voor Nederlanders woonachtig in het Caribische deel van ons land. Op deze manier wordt de schijn gewekt dat er sprake zou kunnen zijn van twee soorten burgers met verschillende rechten. Hoewel het bestuur van het openbaar lichaam Bonaire deze mening niet is toegedaan, kunnen wij ons wel voorstellen dat sommigen deze voorgenomen wijziging van de Grondwet zien als de bevestiging van hun idee dat er sprake zou kunnen zijn van eerste- en tweederangs burgers binnen één Nederland.

De Raad van State is van mening dat deze verbijzondering overbodig is. Bonaire doet een dringend beroep op de Grondwetgever deze aanvulling in de Grondwet niet aan te brengen. Al was het maar om de soms emotionele discussies tussen de openbare lichamen en het Parlement niet verder te belasten.

Ten overvloede het volgende. De WolBES voorziet in een evaluatie in 2015. Volgens het openbaar lichaam Bonaire is het zeer de vraag of met de voorgestelde Grondwetwijziging niet vooruitgelopen wordt op de uitkomst van deze evaluatie. Immers een van de vragen die in 2015 beantwoord moet worden is of (één van) de openbare lichamen in aanmerking kan komen voor de status van 'een volwaardige gemeente' als bestuurlijke eenheid binnen het Nederlandse staatsbestel.

Tot slot het volgende. Ons College zou u willen voorstellen om bij deze Grondwetswijziging te overwegen ook de Papiamentse- en Engelse taal als minderheidstalen op te nemen in de Grondwet net zoals dat met de Friese taal wordt overwogen.

Derhalve verzoeken wij u beleefd doch dringend om rekening te houden met onze bovenstaande standpunten.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,
de gezaghebber, wvd

de secretaris,

Bijlage:

C.c.: ER, BC-Saba, BC-Sint Eustatius en ged. el Hage.

Verzoeken bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Postadres: Plaza Reina Wilhelmina I, Kralendijk, Bonaire, C.N. Telefoon (599)7175330. Telefax: (599)7178416